

Stappenplan

Energie besparen in dorpshuizen

Het stappenplan 'energie besparen' is een hulpmiddel voor bestuurders, beheerders en vrijwilligers om energiebesparing in dorpshuizen te realiseren. Dit zorgt voor meer comfort en kan een aanzienlijke kostenbesparing opleveren. Bovendien is het beter voor het milieu.

Energiebesparing in dorpshuizen waarom?

De energierekening is voor veel dorpshuizen een grote kostenpost. Dorpshuizen zijn nogal eens gehuisvest in oude en slecht geïsoleerde gebouwen met hoge ruimten en grote ramen. Daarbij komt dat dorpshuizen de laatste jaren steeds meer energie zijn gaan verbruiken en dat ze meer zijn gaan betalen per afgenomen eenheid. Dit kan slimmer! De juiste energiebesparende maatregelen zorgen voor meer comfort in uw gebouw en een lagere energierekening. Met het geld dat u daardoor overhoudt, krijgt u financiële armslag voor een gezonde exploitatie en activiteiten voor bezoekers. Genoeg redenen dus om aan de slag te gaan!

Wat levert energiebesparing op?

Binnen het totale budget van uw dorpshuis zijn de energiekosten vaak substantieel. Bovendien vormen energiekosten bij uitstek een post die met relatief weinig inspanning gemakkelijk te beïnvloeden is. En elke euro die niet aan energie wordt besteed, kan binnen uw dorpshuis aan andere zaken worden uitgegeven. Uit onderzoek blijkt dat met eenvoudige maatregelen al snel 10 % op het energiegebruik bespaard kan worden.

"Good housekeeping levert al snel 10 % besparing op"

Hoe?

De BOKD heeft in samenwerking met Invent Advies en een werkgroep dorpshuisbestuurders het stappenplan en de checklist energiebesparing voor dorpshuizen ontwikkeld. Het stappenplan en de checklist helpen u om op een gestructureerde wijze en met een minimale belasting in de dagelijkse praktijk van uw dorpshuis energie te besparen. Het stappenplan en de checklist richten zich met name op kleine investeringen en het gedrag van medewerkers en gebruikers.

In zeven stappen selecteert en implementeert u maatregelen die passen bij uw dorpshuis. De eerste stap is bedoeld om vast te stellen of er voldoende draagvlak binnen de organisaties is, om een dergelijk stappenplan te doorlopen. In de volgende stappen worden de mogelijke maatregelen geïnterviewd en geïmplementeerd. Het gaat om maatregelen zoals het aanbrengen van energiezuinige verlichting, het niet onnodig aanzetten van apparatuur en het isoleren van leidingen. In de laatste stap is er aandacht voor de borging van de maatregelen.

Bij de uitvoering van het stappenplan staat voorop dat alle maatregelen bijdragen aan het welzijn van bezoekers en medewerkers. De aanpak heeft geen betrekking op (grote) investeringen in technische installaties en is daardoor betaalbaar en complementair aan eventuele aanpassingen van het gebouw of van installaties. Daarom is deze aanpak ook geschikt als (een deel van) uw dorpshuis is gehuurd. Het gaat namelijk voornamelijk om kleine energiebesparende maatregelen die u zonder overleg met de verhuurder kunt nemen.

Om deze aanpak tot een succes te maken is geen externe inhuur nodig. De aanpak gaat uit van een beheersbaar aantal maatregelen om de organisatie niet teveel te belasten. Door gebruik en energieprocessen slim aan elkaar te koppelen, sluit het besparen van energie aan bij de wensen van de medewerkers en gebruikersgroepen.

Randvoorwaarden?

Om structureel op het energiegebruik van uw dorps huis te besparen, is betrokkenheid van belanghebbenden noodzakelijk. Denk daarbij aan het bestuur, beheerders, vrijwilligers en gebruikersgroepen. Betrek dus alle partijen bij het proces zodat er maatregelen gekozen worden waar mensen in de organisatie, het nut en de noodzaak van inzien. Dan zijn mensen ook bereid om zelf een bijdrage te leveren aan de energiebesparing.

Zeven stappen

De aanpak bestaat uit de volgende zeven stappen en is niet per se een lineair proces:

♣ *Stap 1: inventariseren draagvlak organisatie*

In deze stap peilt u of er voldoende draagvlak is op bestuursniveau en bij de medewerkers om energie te gaan besparen. Als er voldoende draagvlak is, werkt u het stappenplan verder uit.

♣ *Stap 2: inventariseren deskundigheid*

In stap 2 inventariseert u of er binnen uw dorps huis voldoende deskundigheid beschikbaar is. Als dat niet het geval is zou u kunnen overwegen om een werkgroep samen te stellen met mensen uit het dorp of omgeving van het dorps huis die wel over deze deskundigheid beschikken en zich zouden willen inzetten voor het dorps huis. Denk daarbij aan een lokale aannemer, installateur of anderen. Vaak zijn mensen best bereid hun deskundigheid in te zetten voor de goede zaak.

♣ *Stap 3: monitoren energieverbruik*

In stap 3 gaat u gedurende 3 maanden het energieverbruik in uw dorps huis monitoren. Elke bouwmarkt heeft energiemeters te koop waarmee u het verbruik van bijvoorbeeld de koelkast kunt meten. Energiemeters kosten tussen de € 10 en € 30. Op de site van de consumentenbond is een test te vinden met onderzoeksresultaten.

Inzage in het verbruik kan helpen bij de afweging oude apparatuur te vervangen voor nieuwe energiezuinige apparatuur. Het is ook raadzaam verbruik te meten in een periode dat uw dorps huis nauwelijks wordt gebruikt.

♣ *Stap 4: inventariseren mogelijke maatregelen*

In stap 4 inventariseert u welke energiebesparende maatregelen (nog) mogelijk zijn binnen de organisatie. Aan de hand van een checklist maakt u een rondje door uw dorps huis. (Het is raadzaam om de checklist door meerdere mensen te laten invullen.) Door het beantwoorden van vragen krijgt u inzicht waar nog energie bespaard kan worden. Na deze stap heeft u inzicht in de mogelijkheden en maakt u een eerste keuze voor (clusters) van maatregelen. Om te checken of deze maatregelen ook intern draagvlak hebben, interviewt u een aantal sleutelfiguren binnen de organisatie.

♣ *Stap 5: voorbereiden uitvoeren maatregelen*

In stap 5 maakt u een keuze voor (clusters van) de maatregelen die zijn geselecteerd in stap 4. Samen met betrokkenen binnen uw dorps huis bereidt u de implementatie voor. Alleen maatregelen die economisch en energetisch interessant zijn en waarvoor draagvlak is binnen de organisatie, worden daadwerkelijk ingevoerd in stap 6.

♣ *Stap 6: implementatie maatregelen*

In deze stap implementeert u de maatregelen die in de vorige stap zijn voorbereid. Door goed de vinger aan de pols te houden wat betreft opbrengst en inspanning per maatregel, kunt u waar nodig bijsturen.

♣ *Stap 7: borging maatregelen*

Uit de praktijk blijkt dat het effect van de maatregelen na verloop van tijd steeds minder wordt. Daarom is het nodig om goed te blijven monitoren of er aanvullende acties nodig zijn om de effecten vast te houden. Ook kunnen effecten in deze fase versterkt worden door medewerkers of gebruikers(groepen) op te roepen om suggesties te doen voor verbeteringen.

Succes!

Wij wensen u veel succes bij het besparen van energie in uw dorps huis.

Energie besparen in dorpshuizen

Het stappenplan 'energie besparen' is een hulpmiddel voor bestuurders, beheerders en vrijwilligers om energiebesparing in dorpshuizen te realiseren. Dit zorgt voor meer comfort en kan een aanzienlijke kostenbesparing opleveren. Bovendien is het beter voor het milieu.

Het stappenplan 'energie besparen' in dorpshuizen is een publicatie van de BOKD. Deze is gebaseerd op het stappenplan energiebesparing dat is ontwikkeld door de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) voor kantoren zorginstellingen.

De BOKD, adviesbureau Invent en een werkgroep bestaande uit dorpshuisbestuurders hebben het stappenplan en de bijbehorende checklist bewerkt tot een gebruiksvriendelijke versie voor dorpshuizen.

De werkgroep bestond uit Deet Hoogveld (dorpshuis de Bastogne in Ansen), Jan van Polen (dorpshuis de Schanskuil in Emmen), Jan van Gijssel (dorpshuis de Schalle in Nijeveen), Rob Wolswinkel (dorpshuis de Veldhoek in Koekangeveld), Hilco Pekel en Rudolf Tolj (Invent Advies in Beilen) en Paul van Schie (BOKD in Wijster).

Hoewel deze publicatie met de grootst mogelijke zorg is samengesteld kan de BOKD geen enkele aansprakelijkheid aanvaarden voor eventuele fouten.

Deze uitgave is mede tot stand gekomen door:

provincie Drenthe

Drentse **Energie** Organisatie
elk duurzaam initiatief verdient een goede start

 invent

LANDELIJKE
VERENIGING
VOOR
KLEINE
KERNEN

Oranje
Fonds
voor sociale initiatieven

BOKD
voor Drentse dorpen
en dorpshuizen